

Улусный (районный) Совет депутатов муниципального образования «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия)

МУНИЦИПАЛЬНЫЙ ПРАВОВОЙ АКТ

«О внесении изменений и дополнений в устав муниципального образования «Чурапчинский улус (район)» от 18.05.2017 № 257

Настоящий муниципальный правовой акт разработан в целях приведения положений устава муниципального образования в соответствие с Федеральными законами от 03.04.2017 № 64-ФЗ «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Российской Федерации в целях совершенствования государственной политики в области противодействия коррупции», с учетом рекомендаций Управления Министерства юстиции Республики Саха (Якутия).

РЕШИЛ:

Статья 1

Внести следующие изменения и дополнения в устав муниципального образования:

1. Часть 3 статьи 28 «Досрочное прекращение полномочий депутата улусного (районного) Совета депутатов» дополнить абзацем следующего содержания:

«В случае обращения Главы Республики Саха (Якутия) с заявлением о досрочном прекращении полномочий депутата Улусного (районного) Совета депутатов днем появления оснований для досрочного прекращения полномочий является день поступления в Улусный (районный) Совет депутатов данного заявления»;

2. Пункт 4 части 2 статьи 54 «Удаление главы улуса (района) в отставку» изложить в следующей редакции:

«4) Несоблюдение ограничений, запретов, неисполнение обязанностей, которые установлены Федеральным законом от 25 декабря 2008 года № 273-ФЗ «О противодействии коррупции», Федеральным законом от 3 декабря 2012 года № 230-ФЗ «О запрете на совместном работе лиц, замещающих государственные должности, и иных лиц их документам», Федеральным законом от 7 мая 2013 года № 79-ФЗ «О запрете отдельным категориям лиц открывать и иметь счета (вклады), хранить наличные денежные средства и ценности в иностранных банках, расположенных за пределами территории Российской Федерации, владеть и (или) пользоваться иностранными финансовыми инструментами».

Статья 2

Настоящий муниципальный правовой акт подлежит государственной регистрации в Управлении Министерства юстиции Российской Федерации по Республике Саха (Якутия) в порядке, установленном Федеральным законом от 21.07.2005 № 97-ФЗ «О государственной регистрации уставов муниципальных образований».

Статья 3

Настоящий муниципальный правовой акт подлежит официальному опубликованию (обнародованию) и вступает в силу после официального опубликования (обнародования) после его государственной регистрации.

Глава МО А.Т. НОГОВИЦЫН

Воспользуйтесь услугой

Миграционный пункт ОМВД по Чурапчинскому району (паспортно-визовая служба) предлагает жителям Чурапчинского улуса использовать Единый портал предоставления государственных и муниципальных услуг

Одним из приоритетных направлений в служебной деятельности управления по вопросам миграции является оказание государственных услуг населению в сфере миграции через Единый портал предоставления государственных и муниципальных услуг:

- оформления паспорта гражданина Российской Федерации;
- оформления заграничного паспорта гражданина Российской Федерации;
- оформления регистрации граждан Российской Федерации, а также снятия с регистрационного учета;
- оформления приглашений на въезд в Российскую Федерацию иностранных граждан;
- получения адресно-справочной информации.

Вместо долгих очередей не выходя из дома, Вы можете направить заявление, причем это поможет сэкономить не только время, но и деньги.

С 18 апреля 2017 года для граждан Российской Федерации, обратившихся за получением государственных услуг в сфере миграции через Единый портал государственных и муниципальных услуг, стала доступна функция оплаты государственной пошлины за получаемую государственную услугу со скидкой 30 процентов. Оплата открывается после успешной подачи Вашего заявления через портал и принятие Вами присвоения статуса «принято».

1. За оформление заграничного паспорта гражданина Российской Федерации государственная пошлина составляет 2 000 рублей (для детей в возрасте до 14 лет - 1000 рублей). При подаче заявления и оплаты государственной пошлины через Единый портал государственных и муниципальных услуг государственная пошлина составит 1400 рублей (для детей в возрасте до 14 лет

- 700 рублей).

2. За оформление заграничного паспорта гражданина РФ, содержащего электронный носитель информации, государственная пошлина составляет 3500 рублей (для детей в возрасте до 14 лет - 1 500 рублей) рублей. При подаче заявления и оплаты государственной пошлины через Единый портал государственных и муниципальных услуг она будет составлять 2 450 рублей (для детей в возрасте до 14 лет - 1050 рублей).

3. За оформление внутреннего паспорта гражданина Российской Федерации государственная пошлина составляет 300 рублей, при подаче заявления и оплаты государственной пошлины через Единый портал государственных и муниципальных услуг составит 210 рублей.

4. При порче, утрате паспорта гражданина Российской Федерации государственная пошлина 1500 рублей, а при подаче заявления и оплаты государственной пошлины через Единый портал государственных и муниципальных составляет 1050 рублей.

Чтобы получить услугу необходимо зарегистрироваться на Едином портале по адресу <http://www.gosuslugi.ru>

- Воспользуйтесь Единым порталом государственных и муниципальных услуг! Убедитесь сами, насколько это удобно!

В случае возникновения проблем при регистрации на портале, можно позвонить по телефону горячей линии 8(800)-100-70-10 (24 часа) - звонок бесплатный или проконсультироваться по телефону миграционного пункта Чурапчинского р-на (паспортный стол) 42-857.

Невзвешанник миграционного пункта ОМВД России, советник государственной гражданской службы АТАКОВА Лепа Семеновна.

Улусный (районный) Совет депутатов муниципального образования «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия)

РЕШЕНИЕ

от 18.05.2017 № 257

О муниципальном правовом акте Улусного (районного) Совета депутатов «О внесении изменений и дополнений в устав муниципального образования «Чурапчинский улус (район)»

Руководствуясь пунктом 1 части 10 статьи 35 Федерального закона от 06.10.2003 № 131-ФЗ «Об общих принципах организации местного самоуправления в Российской Федерации», Улусный (районный) Совет депутатов муниципального образования «Чурапчинский улус (район)»:

РЕШИЛ:

1. Принять муниципальный правовой акт Улусного (районного) Совета депутатов «О внесении изменений и дополнений в устав муниципального образования «Чурапчинский улус (район)».

2. Главе муниципального образования в соответствии со статьей 3 Федерального закона от 21.07.2005 № 97-ФЗ «О государственной регистрации уставов муниципальных образований» обеспечить в 15-дневный срок направление настоящего решения и принятого муниципального правового акта в Управление Министерства юстиции Российской Федерации по Республике Саха (Якутия).

3. После официального обнародования муниципального правового акта после государственной регистрации главе муниципального образования в течение 10 дней направить сведения о дате и об источнике официального обнародования муниципального правового акта в Управление Министерства юстиции Российской Федерации по Республике Саха (Якутия).

4. Настоящее решение вступает в силу со дня его принятия.

Председатель улусного (районного) Совета депутатов ЯП. ОКОНЕЦНИКОВ.

Муниципальное образование «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия)

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

от 22 мая 2017 г. № 196

с. Чурапчи.

Об утверждении торговых надбавок на социально значимые продовольственные товары, на территории МО «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия)

В соответствии с постановлением Правительства Российской Федерации от 07 марта 1995 г. № 239 «О мерах по укреплению государственного регулирования цен (тарифов)», Законом Республики Саха (Якутия) от 15 июня 2005 года № 494-III «О наделении органов местного самоуправления в Республике Саха (Якутия) отдельными государственными полномочиями по государственному регулированию цен (тарифов)» и в целях стабилизации ситуации с уровнем розничных цен на основные продукты питания с учетом территориальных особенностей и традиционного района питания населения МО «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия).

ПОСТАНОВИЛО:

1. Утвердить на территории МО «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия) перечень социально значимых продовольственных товаров, на которые устанавливаются предельные размеры розничных торговых надбавок согласно приложению № 1 к настоящему постановлению.

2. Утвердить на территории МО «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия) предельные размеры розничных торговых надбавок на социально значимые продовольственные товары согласно утвержденного перечня, которые распространяются на все действующие субъекты торговли независимо от их организационно-правовой формы и ведомственной принадлежности, в том числе на индивидуальных предпринимателей, согласно приложению № 2 к настоящему постановлению.

3. Предельный размер розничной торговой надбавки привязывается к действующим ценам социально значимых продовольственных товаров. В состав торговых надбавок включены все налогооблагаемые затраты, в том числе транспортные расходы. Включены доплаты и штрафы при расчете розничных цен неустойчиво.

4. Принять управительным актом постановления МО «Чурапчинский улус (район)» от 26 мая 2015 г. № 76 «Об утверждении торговых надбавок на социально значимые продовольственные товары, на территории МО «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия)».

5. Настоящее постановление опубликовать в АУ РС (Я) РИО «Саха олох», разместить на официальном сайте администрации МО «Чурапчинский улус (район)».

6. Настоящее постановление вступает в силу с момента опубликования.

7. Контроль исполнения настоящего постановления возложить на 1 заместителя главы МО «Чурапчинский улус (район)» Республики Саха (Якутия) Носовица А.А.

Глава муниципального образования А.Т. НОГОВИЦЫН

Приложение № 1

к постановлению главы МО «Чурапчинский улус (район)» от 22 мая 2017 г. № 196

Предельные максимальные размеры розничных торговых надбавок на социально значимые продовольственные товары на территории Чурапчинского района

№ п/п	Наименование социально значимых продовольственных товаров	Товары, закупаемые на территории Чурапчинского района и реализуемые на территории Чурапчинского района	Товары, закупаемые за пределами Чурапчинского района на территории РС (Я) и реализуемые		
			в районном центре и в населенных пунктах в перечне труднодоступных и отдаленных населенных пунктов	в труднодоступных и отдаленных населенных пунктах	
1	2	3	4	5	6
1	Хлеб из пшеничной муки высшего сорта, 1 сорта	10			
2	Мука пшеничная высшего сорта	7	30	36	60
3	Сахар-песок	7	30	36	60
4	Рис шлифованный	7	30	36	60
5	Крупа гречневая-ядрица	7	29	34	58
6	Макаронные изделия	7	26	31	56
7	Яйцо куриное вскал. категории	7	25	30	
8	Масло подсолнечное	7	28	33	56
9	Молоко питьевое (молоко-напиток) жирностью до 3,2 % включительно	7	25	30	
10	Чай черный байховый	7	25	30	56
11	Молоко сухое, сливки (включая заменители)	7	25	30	56
12	Детское питание (смеси, порошковые и каши)	7	25	30	56

Примечание: В перечне труднодоступных и отдаленных населенных пунктов входят: с. Мырыла, с. Толоп (Чабыр), с. Мындагал, с. Толоп (Бакал), с. Килени, с. Арылах, с. Орок-Кюера, с. Уорга, с. Улукан-Эба (Мальдяжский), с. Халыях, с. Бэра, с. Улукан-Нюель, с. Туора-Кюель (Поселение Республики Саха (Якутия) от 27 декабря 2012 г. № 604 "О мерах по совершенствованию системы обеспечения продовольственными и основными продуктами питания населения труднодоступных, отдаленных населенных пунктов с ограниченными сроками доставки").

БЫЛЫРГЫ БЫЫН СЭГЭТТЭХХЭ...

Урдук булан аастыг историческай чахылары хайдах баярлан дьонто-сэргэзэ торини, суруян хаалтары — бийиги, ага калүгөз дьон соруктуг уонна ытык эбээнигэстэ. Билигин калүгөз ыгчаттар төрөөбүт дойдубары урдуктуг биликтэрэ-көрүүктэрэ, бабар, миттан кыым сахтаран, диринтик хоруган салгы үрөтүктэрэ дьон саванан салыгарыахтаахыт. Маныаха бийикэ архылыт докумуоннара кэмо бууылар.

2013 сыллааха «Кындэлтан ситэ тардан» дьон кэнигэ күн сирин көрбүтэ. Кырасыабай айылгалаах Кындэл сирин быларгы трагическай историйыт, кэрдүстээхтэ, Ага дойдү сэрингэ, күс өртүгөн Холу көбөрүлүү, юманик сөбүсөкэй юмгэ хайдах сайдан чэиртөн олобута, иви туруу үгэниг дьенорун туһунан тэччатарын испин-иһирэх ахтылар кэрибитэрэ.

Кындэл историйыт үрөтүнүгэ салгы үгэ барыт бүтүн мин эһикэ 2 бусбуг түгэни билиһинэргэспин багарарын.

Бастакы түгэни Уокаа (Кындэл) тусга төһилөк бустуута.

Билигин Балтоно төһилөгүн Кындэл сирингэ ологуун-уруулуун 40-ну кэайыт кэин олобор. Урут бусбуг тусга төһилөк буста сыдыгыта дьөгүсэ, арылах кэин итэргэро дуу, суога дуу. 1895 сыллаах бэрэниһигэ Уокаа ага ууһугар (билигин Кындэл территорията) 661 кэин олобубут. Аржаа өтүгэр Кылаак, Курдүкүгэй, холу өтүгэр Аан Көлүгө, Мэйи Баала, Намвара, кэин холу өтүгөргө алаастар — Доглугур, Эчим Тогойдо, Сыырдаах уолда, иви дьөгүтөн Мэондийо, Чуралыпта холу өтгэ, ооруу дьон Чуралыга дьери алаастар кэрибитэр эбит. Олус кэин сирин тайван сылыт. Төһилөгүнэ барыта алаастарын олобубут. 1923 с. революция кэинигэ 552 кэин бустубут.

2-с Халыы Чөлүгөтэй Аммата архаа ивиһигэ, суус кэин сирингэ тайлар улахан төһилөк эбит. Түөрт ага ууһа олобубут: Балтоно, Лэгэнгэйтэ, Кылаак уонна Магаатай. Кэин Балтоно төһилөгүр уларытылыбыт.

3-с Халыы Чуралыттар холу өтүгүлүр сиртөгү, 5 ага ууһугар архаастар: Аччабар, Олдулуун, Уокаа, Сыгыттыктын уонна Улахан Уус. Уокаа ага ууһа архааста, 5-с Халыы булан сана төһилөгү төрүгүлүр. Архааста тусга төһилөк бустар туһунан боттубуру урут Уокаалар тыт көтөбүлүр. Кэингэр Иннокентий Дмитриевич Сивцевы 3-с

Халыы төһилөгүн сугулаһыт тыт эгэн туруорсарыгар ылыһыт. 1911 с. апырдах ыйын 14 күнүгэр 3-с Халыы общественнактарын сугулаһа бустар. Олго эһиктэр: Бийиги, 3-с Халыы төһилөгүн общественнактара, Уокаа ага ууһун итэргэстек кэинигэ И.Д. Сивцев эһигин икэн уонна дьүдүлгөн баран бу ага ууһа тусга төһилөк бустарын бийриһит уонна иви багытыбыт оһу гэнэ кэингэр көрдөһүгүрүн урдук сатапта туруорсатта элэит: "— дьон сугулаһа быһарар. Барыта 275 кэин иви багыттар. 3-с халыылар сөбүдүп сирин ылан баран, Уокаалар иви сыт, балаһан ыйын 13 күнүгэр муһнакылылар. Бэе билигэрин чуолайыһан II пууннаах уургах ылыһылар. "Бийиги ылыммыт Дьүдүлүтүн олохтоок салыта урдук сатапта туруоран, 1912 сыт төхүөнү 1 күнүгүн Боттубурукай ууһун 5-с Халыы төһилөгү дьон тусга төһилөк оһорторулар кэриһэртэ." — дьон баран 150 кэин иви багытыт. Икэн дьыала Боттубурукай ууһу бырабыһыт кэриһэн кэнигэ 26-с Мэтин багыт кэинигэр. Ууһу бырабыта 2 Дьүдү (приговор) Дьокускай уокуругун 5-с участкаын Земской Сэтэстэлигэр ылар. Олго эһиктэрин, 5-с Халыы төһилөгү төһилөгү түгэнигэр, төһилөк кэриһигэ, 1916 сыт төхүөнү 1 күнүгэр дьон, Иннокентий Дмитриевич Сивцев, чэччэааларын Седалицевы уонна Герасимовы бэрэстэргэ дьон сугулу-бубут. Бу дьыала 1911 сыт ахсынны 24 күнүгэр түһөрбүтэр. Дьыалаһар Тойон Ысырабыһыаага түсүгүтэр. Иви курдук, 5-с Халыы төһилөгү Уобалас управлениетын Уоскай түмкүүтүн сугулаһын быһарытылыһан 3-с Халыыттан араарылан төһилөгүт. Төһилөк кэриһигэ Иннокентий Дмитриевич Сивцев тыһылан үлэстэит. Революция булуор дьон 5-с Халыы төһилөгү аһылан сыды-ыгыт оһон. 20-с сыт кэинигэ Уокаа төһилөгү дьонигэ: Олдоһарта, 1925 сыта дьон Олдоһарта дьон сугулаһыттар.

Икэс түгэни. 2-с уонна 5-с халыылар сана төһилөгүт Тапта ууһа ылары туруоруута. 1911 сытан садалан, Амма Боттубурукайтан араастар боттубурука туар. Бу сыт күһүлүгэр, от үгэнигэ кэинигэ төһилөк айы сугулаһыт төһилөгү амма-лар араастарга туруоруулары сыһархайар. Уобалас сагалыһыт күрүстек туруоруулар кэнигэригэн, эһигини ыйта 14

төһилөгүт сана Амма ууһа төһилөгүт. Иви курдук, Саха уобаластаары управлениетын Уоскай түмкүүтүн сугулаһын эһигини 12 күнүгэр 330 Нь-дэс быһарытылыһан, Амма ууһа арааста хаалар.

1912 сытан 5-с Халыы төһилөгү төһилөгү аһыт кэриһэн, Боттубурукай ууһу арааста төһилөгүт, 13 төһилөгү (билигин Чуралы төһилөгүт) тусга бэрэбүт дьон айыһыттардылар. Боттубурукай ууһу иви ууһу араастарга туруоран, төһилөгү аһыт өрө күрүн туран сугулаһыһан, Дьүдү таһартаһан, куоркаа ылыһылаһыттар. Сүрдүк элэит кэин кытылаах 13 арааста төһилөгүт уоскай баһарын чэриһигэр бэрэ араастары бийриһитэр. Бу боттубурука уоһо сагалыта туруорарлар итэргэстек кэинигэ Аллар төһилөгүн кэриһигэ М.С. Шеломовы таһылар. Бу сүрдүк өйгөс, дьыалаһах, туруоруулаах, улахан төһилөгүт кэриһигэ. Хас төһилөгү айы сугулаһыт ылан, көрүһүгүтү сугулаһыт, Дьүдү таһартаһан, куоркаа ылан Уобалас управлениетын сугулаһын бийриһигэ кэриһэн кэриһитэр. Маны барыта Шеломов баһылаһан көһүгөн ылар.

Боттубурукай ууһу иви эһэр төһилөгүт (билигин Тапта төһилөгүт) ууһу иви аһы бэрэбүт сөбүдүбүтэр. Ууһу араастар туһугар уонна араастар түгэнигэ төһилөгүнэ аһыһыт, от иһигэр дьыалаһаһар дьон аһыһыт таһартаһан оһорбубут. Тапта өтүгэ 12 төһилөгүн ага баһылаһыт уонна итэргэстек дьон Саха уобаластаһан губернаторыгар "Дьүдү" дьон төһилөгү көрдөһүү сүрдүк түһэрбүтэр. Сүрдүк икэ хэһон: "Иви таһартаһа эр Олдоһартаһан көрүгүт, оһоһуута анаарыһыт сыһарыһыт уонна сөһүгүт таһыһыт, суус улахан көрүгүт, оһоһуулаах, элэит сырыһыһыһан, үгэ үгэни эһигэр оһот" дьон туруорсубубут. Оһон дьон аһыһыт тэһилөгү сагалан арааста өтүгэр 11 төһилөгүн хааларан баран (төһилөгүт аһарар бэр) 2-с уонна 5-с халыылары сана төһилөгүт Тапта ууһугар бэрэргэ эһигитэр. Оһу улэри 5-с Халыы төһилөгүн кэриһигэ Иннокентий Сивцев Дьокускай уокуругун 5-с участкаын сэтэстэлигэр сүрдүк түһэрбүт. Дьон, ол сүрдүк икэ хэһон маньык: "Мин төһилөгүн дьыалаһаһа төһүгү дьонорун аһыһыт элэит сагалан, ивиһигэр сана төһилөгү бийриһигэ ууһуларга хаһуу салыһыт туһунан сүрдүк иһитэр. Бийиги төһилөгүн дьыга географическай да, материаллаһыт да

баһылаһыһан чэччэа бийриһигэр бырабыһыт кэриһэр. Балаһан ыйын 22 күнүгөһүн 1912 сыта ылыммыт Дьүдүлүтүн мин дьонум 12 арааста бийриһигэ кэриһигэ төһилөгүт кэриһигэ кэриһигэ кэриһигэ урууу Боттубурукай ууһу сугулаһыт хаалар туһунан сугулаһыт, уобалас управлениетар түһөрөн, быһарыһан тураһыт. Бийиги бэрэ бийриһигэ Чуралы төһилөгүт улаһыһан көрүгүт. Тапта дьонигэ көрүгүт эһигэ кэриһигэ, Чуралы таһартаһан дьонигэр таһартаһа тиксэбит, бэрэстэһигэ, олбүт дьонумулар салыһыт аһарыһыт. Бийиги төһилөгүн сөрдүк сүрдүгэр Чуралы арааста өтүгэр сагалылар. Бийиги эһигитэ ылыммылаһыт түгэнигэр, эрэ управыһы иви эһигэ оһорон, ыраак сана управыһы бэрэ-кэриһигэ хайдах дьыалаһа сүрдүк. Сөһон да төһилөгү өтүгүн көрөн, бийигин ивиһигэр хаһуу сөбүдүбүтэ бустуо. Оһон бийиги төһилөгүн арааста төһилөгүтэ хаһуу урдук сагалыта туруорсаттар көрдөһүт, — дьон сугулаһыт күрүгүтүн уонна бэрэбүт уурбубут.

5-с Халыы кэриһигэ И. Сивцев сугулаһыт аһыһыт, төһо да сана сүрдүк оһорон, 2-с халыылар (Балтоно) арааста бийриһигэ төһилөгүтэ хаһуулар.

Уобалас управлениетын Уоскай түмкүүтэ быһарыһыт: "1913 сыт төхүөнү 1 күнүгүн Дьокускай уокурук Боттубурукай ууһун иви ууһу араастарга," — дьон. Боттубурукайта 13, Тапта 12 төһилөгүн ивиһигэ, бэрэ түмкүү чэриһигэ иви багытылар.

Боттубурукайтар ага баһылаһыт, боттубурукай кэриһигэ уонна итэргэстек дьон муһан сугулаһыт, бийриһигэ араастаһыт сөһо кэриһигэ элэит оһорбубут, сүрдүгүт-көһүгүт кэриһигэ, Мэаэт Степанович Шеломовы ууһуларга күрүбүһыт таһылар. Тапта ууһун баста күрүбүһыт Иван Елисеевич Кулаевскай - Оһон ууһулаах Уйбаан таһылар.

1919 сыт аһыһыттар Саха сирингэр Сөһүскай бэһеэс оһоронор. Саха бэһеэс төһилөгүт ивиһигэ кэриһигэ, саха бийриһигэ уран көрүгүтэ бэһеэс кэриһигэ, көрүгүтэ элэит үгэнигэр оһорбубут М.С. Шеломов Солонешай дьыһарта 1930 сылааха кэриһигэ оһор.

И.Д. Сивцевы 1921 сылааха Балтоно таһылар ылан оһоронор.

И.Е. Кулаевскайы 1921 сылааха кэриһигэ оһоронор.

М.Д. МАКАРОВА.

Тыа сирин сайдыыта

КЭРЭ КУТТААХ ДАЛБАР ХОТУН

Бим ыйын 10 күнүгэр Мындагаайы бийриһигэ бийриһигэ Мария Ивановна, Владимир Афанасьевич Заболотскийга күдүгүдүн төһилөгүт. Бил халыһыта Мария Ивановна төһилөгүтүгэр түбүгүт сыһыттар. Үүгүһүгэ номһо ырааһыт. Тух-тух мана сүдүгүт оһорсу араас көрүгүт, минньыкэ бэрэс, помидор, бэһеэһан, арбуз оһа үгэһигэ көрүгүт. Төһилөгүт сыһыт бэһеэһан, бэйер оһорбубут. Дьонигэр кэриһигэ, барыта тыһыт курдук ыраас, бэрэстэһигэ, тускай кэриһигэ-лэит, ас минньыкэ сыта дьыһыттар, кэин хараһа үгэр дьыһыт үүгэр сибэһэн элэитэ сыһыһыт үүгүт. Кэин кэнигэ, бу дьыа халыһыта, юрүмө дьыа төһилөгүт?

Кэриһигэ төһилөгүт — Чуралы ууһун Мындагаайыттар оһорор Заболотскийлар халыһыт айыһыт кэриһигэ — Мария Ивановна Заболотская. Саас-саһыһан көһон бэрэһеэһа, Мария 1958 сылааха эһигини 11 күнүгэр Төһүгүтүгэ Кириһигэ

Халыһыт Байаһангай төһилөгүт элэит оһорон ылаһа күн сирин көрүгүт. Медицикой коллэһи бүйгүн, сөһүгүт төһилөгүт ылан, Мындагаайыта аһыһан үгэһигэ кэриһигэ. Эһигини кымы аһыһыттар, Владимир Афанасьевич Заболотский көһон кэриһигэ бустар. Үгэһигэ туһыт бийриһигэ — Мындагаайыттар Д.И. Брыков аһыһан учаһыт баһыһага ор кэриһигэ старшай, дьүдүлүгүт сөһүгүт бэрэһеэһигэ үгэһигэ-хамсыт сыдылар. Заболотскийлар 5 оһорон бары ылан бустар, һар-баһы оһоронор. Аһыһыт сөһүгүт. Бил оһоронор, эр кэриһигэ, Мария Сивцев Владимир саһыт туһыт дьон, көһон-көһон бустар. Сөһүгүт бустарыттар. Бил эһигэ-тэ туһу барыһан салыһыт сагалыһыт икэһигэр, бэйер, аһыһыт маныһа, оһоронор, тыһыт сирингэ сүдүгүтэ иһигэ, үгэһигэ дьыһыттар, Мария Ивановна общественнай үлэһигэ тура турбат. Сөһүгэ аһыһан саһыт сөһүгүт иһигэ, эһигини курдук, оһорон үгэһигэ. Бу үгэһигэ элэит үгэһигэ оһоронор төһилөгүт сүрдүк, сагалыһыт эһигитэ бустарыт? Мария Ивановна өр сылаах ууһулуһун эр оһоронор туһыт үгэһигэ үлэһигэ.

— Халыһыт бэйер үгэһигэ оһоронор иһигэ, бустар сагалан бастыһыһаһа. Оһуһа көрүһигэһигэ үгэһигэ үгэһигэһигэ туһыт маныһа көһон туһыт: 2 бийриһигэ хара бустар бийриһигэ үгэһигэ бустар уонна бийриһигэ күрүһүт кэриһигэ, эһигини күрүһүт. Бийриһигэ эһигитэ үгэһигэ бустар. Сибэһэн бустар оһоронор халыһыт аһыһыт бустар иһигэһигэ. Халыһыт бустар бийриһигэ эһигитэһигэ тасар бустар, күрүһүт күрүһүт. Бу бустар кэриһигэ үгэһигэ бустарыһан сибэһигэ, күрүһүт ылар таһыһыт. Сайыһан дьыһыт сагалан сөһүгүт. Халыһыт туһыт сөһүгүт халыһыт таһыһыт иһигэ төһүгүт көһон кэриһигэ, оһорон мэс эмсэһигэһигэ. Моруһыт бустар кэриһигэ кэриһигэ үгэһигэ.

- Оһорон халыһыт сөһүгүт? - Саха сирин сайыһыт оһорон Т.С.Х. «Степел», «Иһүмүт» сүрдүк таһыһыт үгэһигэ. Аһа дьыһыттыһыт.

- Оһорон дьыа көһон докумуонтар эһигэ бустар бууһыт?

Халыһыт бустар үгэһигэ кэриһигэ бустар кутуһыт. Сибэһэн бустарыт сөһүгүт кэриһигэ кэриһигэ кутуһыт, үгэһигэ кэриһигэ үгэһигэ. Ууһу иһигэ кутуһыт. Оһуһу күрүһүт таһыһан сагалан, күн айы уу кутуһыт. Саһа таһыт эр үгэһигэ оһу-оһу уу кутуһыт, сибэһигэ сыһыт халыһыт. Оһон күн көһон кутуһыт таһыһыт. Таһыт сагалан бустарыт оһоронор. Помидору, оһоронор, кэриһигэ кутуһыт бустарыт баһыһыт. Арааста бустарыт, бустар эһон бустарыт. Оһоһуһа, ута сүһигэ, дьыһыт бустар.

- Тух сөһүгүт бустарыт кэриһигэ?

- Күһүгүт аһыһыт оһоронор араһыт оһоронор, сыһыһыт саһыт. Оһуһыт кэриһигэ, тыһыт бустарыт оһоронор. Дьонум оһу сөһүгүт сибэһигэ. Сайыһыт бустар оһоронор көрүгүт бустарыт, оһоронор эһигитэ үгэһигэ.

- Эр халыһыттарга туһу сүдүһигэ эһигэ?

- Оһорон үгэһигэ үгэһигэ, дьыа көһон иһигэһигэ аһыһыт бустар чэһи, Иһигэ дьыа көһон докумуонтар бэрэ кэриһигэ бустарыт. Аһыһыт бустарыт сибэһигэ иһигэ туһыт оһоронор оһоронор. Маны таһыһан сөһо арааста бустарыт салыһыт, күрүһүт саһыһыт бустарыт иһигэ эһигэ дьыа сүдүһигэ.

Иви курдук, Мария Ивановна күнүгэ көһон эһигэ, үгэһигэ үгэһигэ үгэһигэ үгэһигэ. Иһигэ эһигэһигэ Дьыа Холун маныһа.

А. ВАСИЛЬЕВА.

